

PETNAEST GODINA POLEMIKE O GENOCIDU U SREBRENICI

*Ima sredstava koja se ne mogu opravdati.
Želeo bih da mogu voleti svoju zemlju a da istovremeno volim i pravdu.
Nije mi svejedno u čemu će biti velika, da li će to biti u krvoproliću i lažima.
Želim da je učinim velikom dajući svoj doprinos pravdi.*

Alber Kami, Pisma nemačkom prijatelju

NE ZBOG EVROPE!

Ima sredstava koja se ne mogu opravdati. Želeo bih da mogu voleti svoju zemlju a da istovremeno volim i pravdu. Nije mi svejedno u čemu će biti velika, da li će to biti u krvoproliću i lažima. Želim da je učinim velikom dajući svoj doprinos pravdi.

Alber Kami, Pisma nemačkom prijatelju

Različite su interpretacije Srebrenice danas u Srbiji. Većina ljudi potpuno je svesna da je u pitanju zločin. Jedan deo još uvek negira da se tamo bilo šta desilo, ili čak opravdava ono što se desilo. Ipak, oni su u manjini. Među većinom koja je svesna, vrlo su različita gledanja na sve što se dogodilo u malom bosanskom gradu tokom jula 1995. godine. Tu nailazimo na čitav spektar različitih pokušaja relativizacije zločina u Srebrenici.

Osporava se broj žrtava („mrtvi glasaju na izborima“, „popisani su i poginuli pre jula '95“ itd), osporava se da je bilo civila („poginuli su prilikom proboja u oružanim borbama“, „poginuli su u međumuslimanskom sukobu“, „nađeno je vrlo malo poveza za ruke u masovnim grobnicama“ itd), osporava se postojanje genocidne namere („u pitanju je

bila osveta za ubijene Srbe“, „nisu ubili žene i decu“ itd), osporava se čak i učešće VRS-a u zločinu („Dražen Erdemović je Hrvat“, „sve su organizovale strane obaveštajne službe u saradnji sa Naserom Orićem“ itd). Jednom rečju – osporava se sve. Nije retkost da ista osoba osporava sve zajedno, iznoseći međusobno suprotstavljene argumente (tipa: „Muslimani su poginuli u borbama, a sve je organizovala francuska obaveštajna služba“).

Deo javnosti i elite odbacio je sve gorenavedene kvazi-argumente i prihvatio činjenice utvrđene pred sudovima (više od 7.000 muškaraca i dečaka koje je ubila VRS od 11. do 18. jula 1995. godine, a kasnije premeštala tela da bi prikrila zločin). Ipak, ostao je onaj poslednji korak – priznanje pravne kvalifikacije utvrđenog činjeničnog stanja. Zašto čak

ni tzv. proevropske snage u Srbiji nisu spremne da prevale preko usta reč genocid?

Radi se pre svega o čvrstom uverenju da je zločin genocida toliko veliki da ostavlja pečat na čitavom narodu kom su počinio pripadali i u čije ime su delali. Bio taj pečat psihološki („genocidni narod“) ili materijalni (odšteta žrtvama). Zajednica čiji pripadnici počine genocid ima samo dva puta. Jedan je da na sve načine pokuša da relativizuje genocid, a drugi da, uz punu svest o posledicama, odabere metode kojima će bar delimično pokazati da je svesna svoje istorijske i političke odgovornosti.

Srbija je danas na raskrsnici tih puteva. Ako stavimo sa strane grube pokušaje relativizacije, ostaje nam odnos „proevropskih“ političkih i društvenih elita prema Srebrenici. Da li genocid ostavlja pečat na čitavom narodu?

Pečat je na srpski narod stavljen u julu 1995. godine. Stavio ga je Ratko Mladić kada je svojim trupama naredio da počine genocid u ime tog naroda. Odgovornost političkih i društvenih elita u Srbiji je da nađu način da pokažu da društvo u Srbiji ne stoji iza genocida u Srebrenici. Sve dok se društvo u Srbiji jasno ne ogradi od zločina koji su počinjeni devedesetih, Srbija bira da zadrži taj pečat i nameće ga svakom ko se oseća pripadnikom srpskog naroda.

Elite bi pre svega morale da pokažu drugačiji odnos prema prošlosti. Da jasno i bez okolišanja priznaju zločin genocida, da se bez „ali“ izvine žrtvama u ime Srbije koja nije ništa uradila da genocid spreči, a mogla je (presuda Međunarodnog suda pravde), da odgovarajućim aktima spreče bilo kakvo relativizovanje i negiranje genocida i oštro kazne svaki govor mržnje koji slavi zločin (parole „nož, žica, srebrenica“; tribine na fakultetima organizovane u cilju veličanja ratnih zločinaca i izrugivanja žrtvama itd), da dostojno obeleže genocid primerenim Deklaracijama, spomenicima i svim drugim vidovima simboličkih gestova koji znače porodicama žrtava.

Generacije koje dolaze morale bi o genocidu da čitaju u udžbenicima, da gledaju dokumentarne emisije na javnom servisu, da u bibliotekama pronađu naučne radove koji se bave Srebrenicom. Svaka institucija u Srbiji mora da bude svesna svoje odgovornosti za neponavljanje ovih dela u budućno-

sti. Od vojske i policije do sudova, škola i nezavisnih tela. Tužilaštvo za ratne zločine nije podiglo nijednu jedinu optužnicu za genocid, iako je više hiljada ljudi moralo da učestvuje u celom poslu. Mnogi od njih danas su u Srbiji i imena su im već pominjana pred sudovima u Hagu i Sarajevu.

Materijalne odštete su takođe pokazatelj našeg odnosa prema nasleđu prošlosti. Plaćali smo oficire i vojnike koji su planirali i izvršili genocid. Plaćali smo mehanizaciju, gorivo, hranu, sanitetski materijal i oružje za Mladićeve trupe. Plaćali smo skrivanje haških begunaca po vojnim i civilnim objektima, pripremu njihove odbrane u Hagu i samu odbranu. Plaćali smo sve kada je vršen i prikrivan genocid. Hajde sad da platimo posledice genocida. Hajde da sednemo sa porodicama žrtava i vidimo kako možemo da pomognemo. Da damo stipendije deci čiji su roditelji ubijeni, da obnovimo srušene kuće i džamije, da kupimo poljoprivredne alatke i mehanizaciju, da napravimo fond za reparacije, da preuzmемо finansiranje spomen-obeležja u Potočarima. . . Hajde da uradimo bilo šta. Ili bar da kažemo da nemamo trenutno novca za sve to, ali da smo svesni da je to naša obaveza. Velika bi prekretnica bila da konačno platimo žrtvama, a ne zločincima. Svi bismo se bolje osećali.

Ovim postupcima Srbija bi pokazala da zna šta znači pogubnost politike koja relativizuje genocid. Odnos prema nasleđu prošlosti pokazuje se kroz odnos prema žrtvama i njihovim porodicama. Sve što Srbija uradi na tom planu, mora da ima u vidu dobrobit i bar delimično zadovoljenje ljudi koji su izgubili svoje najmilije. Ono što se desilo može da posluži kao polazna osnova za izgradnju novog vrednosnog sistema u društvu, novih politika po kojima će delovati institucije, novih veza u regionu. . . Bliska ratna prošlost određuje smer u kome idemo i celokupnu budućnost Srbije. I to jeste pečat koji ćemo morati da nosimo i sa čim ćemo morati da živimo. Ako to prihvatimo, imaćemo jaku garanciju da se zločini u regionu neće ponavljati.

Na kraju, sve ovo treba da uradimo zbog žrtava i zbog sebe. Odnos prema žrtvama Srebrenice temelj je budućeg društva u Srbiji. Kakav bude taj odnos, takvo će nam biti i društvo. Iskreno, slobodno i odgovorno ili. . . Ili ovo što danas imamo. Zbog žrtava i zbog nas. Ne zbog Evrope!

Dragan Popović

IZJAVE POSLANIKA SKUPŠTINE SRBIJE I DRŽAVNIH FUNKCIONERA O ZLOČINU U SREBRENICI I OKRIVLJENIMA, 2001-2010.

2001.

“Jedino razotkrivanje svih činjenica o događajima na čitavom području međunacionalnih sukoba vodi suočavanju sa istinom i opštem pomirenju unutar zemlje i među narodima u regionu”, naveo je lider DSS-a i tadašnji predsednik SRJ **Vojislav Koštunica** povodom formiranja Komisije za istinu i poverenje, osnovane u martu.

Aleksandar Vučić, poslanik Srpske radikalne stranke zatražio je 12.7.2001. da Skupština Srbije formira anketni odbor koji će se baviti “utvrđivanjem činjenica o sistematskoj kampanji koju nad srpskim nadorom sprovodi javno glasilo Republike Srbije RTS”. On je emitovanje dokumentarnog filma BBC-a “Krik iz groba” o žrtvama u Srebrenici na RTS-u nazvao istorijskom sramotom i histeričnom propagandom protiv srpskog naroda. Anketni odbor bi trebalo, po njegovim rečima, da utvrdi ko je naredio emitovanje filma “što je bruka i sramota za srpsku

državu, jad i čemer za srpski narod”. Ljudima koji su krivi za emitovanje tog filma, smatra Vučić, treba odmeriti bar političku krivicu.

“Demokratska stranka Srbije je podržala inicijativu za formiranje anketnog odbora ne iz razloga da bi se mešao u uređivačku politiku bilo koje medijske kuće, pa tako i državne, već pre svega iz razloga što je poslednjih nekoliko nedelja počela jedna vrsta sistematske kampanje oko rasvetljavanja ratnih zločina na prostorima bivše Jugoslavije. Naš razlog je upravo onaj zbog kojeg je formirana Komisija za istinu od strane predsednika savezne države, a to je pre svega utvrđivanje individualne odgovornosti”, rekao je **Vladimir Dobrosavljević**, poslanik DSS.

Branislav Ivković, šef poslaničkog kluba Socijalističke partije Srbije ocenio je da je dokumentarac BBC propaganda:

“Upravo hoću da kažem da se stalno biraju konkretni filmovi i konkretni zločini koji isključivo imaju nameru da prepariraju javno mnjenje Srbije, i da kod srpskog naroda stvore osećaj stida i srama. I TV B92 i nacionalna televizija biraju zločine koji su potencijalni zločini srpske ruke, a totalno gumicom brišu sve one zločine činjene od strane šiptarskih terorista i od strane NATO agresora. Nigde nisam pročitao o 1300 srpskih glava sa Kosova koje su mrtve ili žive, a ne zna se gde su otkad je došao KFOR...” Ivković je dodao i da nije gledao film o Srebrenici.

“Oni koji su 1995. godine građanima Srbije poklonili srpsku Srebrenicu, poklonili su i spisak od 7.500 nestalih građana. Ja ne mislim da je nase društvo dužno da nosi kolektivnu odgovornost, ali zato insistiram na utvrđivanju individualnih krivica i odgovornosti i na javnom saopštavanju kako imena onih koji su počinili ratni zločin tako i imena njihovih žrtava”, rekao je funkcioner Demokratske stranke **Čedomir Jovanović** i dodao da njemu nije smetao film o Srebrenici.

“Zalaganje opozicionih stranaka u Skupštini Srbije za formiranje anketnog odbora koji bi se bavio utvrđivanjem odgovornosti za emitovanje dokumentarnog filma o Srebrenici na RTS je nastavljanje trenda bivše vlasti da naređuje kada će šta biti pusteno na državnoj televiziji. Taj film nije stav DOS, nego dokumentarac BBC i žao mi je što se tolika buka oko Srebrenice nije digla pre 6 godina. Koliko sam ja shvatio izjave ljudi iz DSS, oni nisu podržali ideju da se ispita ko je naredio emitovanje tog filma, nego da anketni odbor utvrdi činjenice vezane za događaj u Srebrenici pre 6 godina. Mi isto dajemo podršku tome, samo što to nije pitanje anketnog odbora nego nadležnih službi koje lako mogu da utvrde sve činjenice i zato su poslanici DS bili protiv toga”, istakao je potpredsednik Demokratske stranke i savezni ministar policije **Zoran Živković** na konferenciji za novinare 13. jula 2001. godine, a preneo B92.

2002.

“Pa, jeste, ali i na poslednju rupu se svira. Ja sam hteo samo da kažem da Hag nije naš prioritet i nikada nije ostao naš prioritet iz dva razloga, jedan je politički, mi imamo veće brige, da sačuvamo državu, i ja bih mnogo odlučnije govorio o tome svakom ko nas ucenjuje Hagom, u trenutku kada nismo rešili pitanje državnog statusa. Dakle, Hag nije naš prioritet”, izjavio je predsednik SRJ **Vojislav Koštunica** u februaru 2002. godine. (Pojašnjenje izjave da je “Hag poslednja rupa na svirali” -prim.prir)

2003.

Ministar odbrane Srbije i Crne Gore **Boris Tadić** izjavio je da nema informaciju da se bivši komandant Vojske Republike Srpske, general Ratko Mladić, nalazi na teritoriji SCG.

“Moj posao podrazumeva i stalan napor za ulazak u Partnerstvo za mir, a deo tog posla je i istraga o optuženima za ratne zločine. Istraga je stalna i ni u jednoj sekundi se ne prekida. Nemam informaciju da li se Mladić nalazi na našoj teritoriji. Od Generalštaba dobijam uveravanja da nije u objektima koje Vojska kontroliše”, rekao je Tadić “Večernjim novostima” 30.7.2003. i dodao da “ne može da garantuje da neće biti nekih iznenađujućih saznanja”.

2005.

Nakon što je na TV B92 emitovan video snimak na kom se vidi kako pripadnici formacije “Škorpioni” ubijaju muslimanske civile, usledile su reakcije srpskih političara i državnih funkcionera.

Za funkcionera DSS **Dragoljuba Kojčića** puštanje snimka predstavlja deo zavere međunarodne zajednice, jer je po Kojčiću „cilj da javnost Srbije doživi osećaj kolektivne krivice, kako bismo lakše progutali kaznu koju su nam namenili. Kazna će sigurno biti u obliku rušenja dejtonske pozicije RS, ili prihvatanje tužbe BiH prema SCG, a ne isključujem i pripremu terena za nezavisnot Kosova i Metohije. Srbima sledi ponovo guranje u inferioran položaj.“

Ministar inostranih poslova Srbije i Crne Gore **Vuk Drašković** je 3. juna rekao da je izvođenje svih koji su počinili zločine pred lice pravde nacionalna dužnost.

“Oni koje smo videli na video snimku kako ubijaju nenaoružane srebreničke mladiće, organizatori i planeri sličnih i drugih zločina, takođe su izvršili naj-

veći mogući zločin protiv naroda Srbije i Crne Gore”, rekao je Drašković.

Milorad Vučelić, visoki funkcioner Socijalističke partije Srbije: „Radi se o nametanju krivice, zato jer je desetogodišnjica Srebrenice, jer počinju pregovori o statusu Kosova, jer se stvara atmosfera za eventualno hapšenje Mladića. Zato je neko skrivao ovaj zločin sve do sada”.

Vršilac dužnosti vođe Srpske radikalne stranke

Tomislav Nikolić: „Boli me što u Srbiji svi govore o zločinima koje su počinili Srbi, a niko ne govori o zločinima koje su počinili mislimani. Ako je neko od Srba u RS počinio zločin, kakav je to greh za Srbiju.“ Generalni sekretar Srpske radikalne stranke **Aleksandar Vučić** izjavio je da je „cilj medijske hajke koja se vodi protiv srpskog naroda i države neometano hapšenje Ratka Mladića i formalno ukidanje Republike Srpske.“

„Srbija je duboko šokirana”, rekao je 3. juna predsednik **Boris Tadić**. „Te slike dokaz su monstruoznog zločina počinjenog protiv osoba druge vere. I krivci su se do sada šetali kao slobodni ljudi”. Tadić je izjavio da je spreman da poseti Srebrenicu i oda poštu žrtvama. Samo suočavanjem i otkrivanjem činjenica o zločinima i odbacivanjem kolektivne krivice zemlja može postati kandidat za prijem u EU, rekao je on.

Ministar Srbije i Crne Gore za ljudska i manjinska prava **Rasim Ljajić** rekao je da je vlada već deset dana znala za taj video snimak, ali nije reagovala do srede zbog tekućeg predsudskog postupka. „Ono što je iznenadilo [srpsko] tužilaštvo je prezentacija video snimka od strane tribunala, koja nije bila planirana. To je ubrzalo istražni postupak”, rekao je on.

U julu 2005. godine, **Nataša Mičić** (GSS) i **Žarko Korać** (SDU) u ime NVO podnose prvi predlog rezolucije o osudi zločina u Srebrenici Skupštini Srbije. Tražena je osuda genocida u Srebrenici i priznavanje zločina. Tim povodom, poslanici su se složili samo u tome da rezolucijom treba osuditi sve ratne zločine.

Posle neuspešnog dogovora o jedinstvenom tekstu deklaracije šefovi poslaničkih grupa SRS, DSS i SPS optužili su DS da je insistirala na svom tekstu u kome se pominje isključivo zločin u Srebrenici.

Usledila je debata o deklaraciji. Šef poslaničke grupe DS **Dušan Petrović** naglasio je tada da je „Srebrenica simbol ratnog zločina i da je deklaracija bila prilika da Skupština njome iskaže nedvosmišlen politički stav da se ubijanja toliko hiljada ljudi u samo nekoliko dana ne smeju zaboraviti, da se moraju osuditi i odati pošta žrtvama”.

Prema tadašnjoj oceni šefa poslaničke grupe Srpske radikalne stranke **Tomislava Nikolića**, deklaracija o osudi ratnih zločina nije usaglašena jer „jedan broj poslaničkih grupa nije spreman da osudi zločine nad Srbima” ili ih “bar uvrsti u istu ravan sa onima koje su počinili pripadnici srpskog naroda”.

Šef poslaničke grupe Socijalističke partije Srbije (SPS) **Ivica Dačić** rekao je tada da podržava deklaraciju o osudi ratnih zločina, ali da nije prihvatljivo da se u tekstu izdvaja samo zločin u Srebrenici. „Mi smo hteli da se deklaracija donese, ali bez osude srpskog naroda”, rekao je šef poslanika SPS.

Šef poslaničke grupe Demokratske stranke Srbije (DSS) **Miloš Aligrudić** kazao je da dogovor o Deklaraciji nije postignut zbog insistiranja DS-a da se zločin u Srebrenici istakne u prvi plan. On je tada

dodao da su sve političke stranke u parlamentu saglasne da je u Srebrenici počinjen težak i gnusan zločin i da svima teže pada jer je počinjen od strane pojedinaca, pripadnika jednog naroda prema žiteljima jednog mesta, prema drugom narodu.

Poslaničke grupe DS i SPO predstavile su potom svoje verzije deklaracije o osudi ratnih zločina, a dan kasnije svoj tekst je predstavila i DSS. Potom su Demokratska stranka i Srpski pokret obnove podneli svoj predlog rezolucije, a Demokratska stranka Srbije svoj.

Pred odlazak na komemoraciju srebreničkim žrtvama 11. jula 2005. godine, predsednik Srbije **Boris Tadić** izjavio je u intervjuu banjalučkim "Nezavisnim novinama" kako na komemoraciju dolazi s mislima o odgovornosti za sve što se desilo na prostoru bivše Jugoslavije. "Idem u Srebrenicu misleći o regionalnoj saradnji i odgovornosti za sve ono što se desilo na prostoru bivše Jugoslavije, da dam svoj doprinos nadilaženju teških trenutaka za sve narode sa ovih prostora. Moramo prekinuti začarani krug zla na Balkanu, kako bismo postali uspešna evropska regija, a ne siromašna provincija. ... Siguran sam da je moja odluka ispravna, ne idem u Srebrenicu da bi neko rekao da je Boris Tadić ispravno postupio nego da je Srbija ispravno postupila. Za mene kao predsednika Srbije nije prihvatljivo da se žrtve kompenziraju, da se zbraja ili oduzima gde je koji narod više žrtava imao. ... S jedne strane važno je utvrditi šta se stvarno dešavalo u ratu u bivšoj Jugoslaviji i jasno se odrediti prema tome, ali nije prihvatljivo da bilo koji narod, pa ni srpski, snosi posledice tragičnih grešaka nedemokratskih režima, kakav je bio režim Slobodana Miloševića". Srpski predsednik je takođe izjavio da se nada da će Ratko Mladić biti uhapšen u narednih nekoliko dana.

Ministar za ljudska i manjinska prava Srbije i Crne Gore, **Rasim Ljajić**, rekao je da svi odgovorni za ratne zločine moraju da odgovaraju i da je to uslov za pomirenje u regionu. Ljajić je za Betu i Radio-televiziju Srbije u Potočarima rekao da je Srbija spremna da ima ulogu stabilizirajućeg faktora u procesu pomirenja u regionu. Prema njegovim rečima, o tome jasno svedoči i dolazak predsednika Srbije Borisa Tadića na komemoraciju žrtvama zločina u Srebrenici.

Predsednik Skupštine Vojvodine **Bojan Kostreš** prisustvovao je obeležavanju 10-godišnjice masakra u Srebrenici i odao poštu žrtvama. Kako je saopštio pokrajinski Sekretarijat za informisanje, na venecu koji je Kostreš položio u Memorijalnom centru "Potočari", pisalo je: "Da se ne zaboravi, da se ne ponovi - predsednik Skupštine AP Vojvodine".

2007.

Predsednik Srbije **Boris Tadić** je posle presude Međunarodnog suda pravde u Hagu 2007. pozvao Narodnu skupštinu da usvoji deklaraciju kojom će se nedvosmisleno osuditi zločin u Srebrenici.

Na to je **Liberalno demokratska partija** dostavila svoj "Predlog deklaracije o obavezama državnih organa Republike Srbije u ispunjavanju odluka Međunarodnog suda pravde", tražeći da Srbija kroz pravni sistem i postupanje državnih organa "jasno osudi svako poricanje genocida u Srebrenici".

Liga socijaldemokrata Vojvodine i Savez vojvođanskih Mađara ponudili su svoj predlog jer "odnos prema Srebrenici određuje budućnost naše zemlje, a predstavnici Narodne skupštine Srbije odaće poštu srebreničkim žrtvama i iz njihovog stradanja izvući trajnu pouku o pogubnim posledicama etnonacionalizma, ratnog huškaštva i slepog i nekritičkog 'patriotizma'".

Generalni sekretar Srpske radikalne stranke (SRS) **Aleksandar Vučić** zalepio je 26.5.2007. godine na zgradi televizije B92 u Bulevaru AVNOJ-a plakat na kojem je pisalo "Bulevar Ratka Mladića" i nalepnice sa likovima haških otpuženika Mladića i Radovana Karadžića. "Ovo je naš način da pokažemo da ne mogu da nas uplaše i da je Srbiji sloboda bila i ostala najvažnija, pa neka dođu da i nas uhapse. Sa oduševljenjem ih

dočekujemo i nikakav problem u tome ne vidimo”, rekao je Vučić ispred zgrade na Bulevaru AVNOJ-a. “Naša današnja akcija ‘Sloboda u pet do 12’ sprovedena je jer u Srbiji ne postoji sloboda i jer deca i mladi ljudi, ali i svi ostali ljudi nemaju pravo da misle drugačije od antisrpskog režima (predsednika i premijera) Borisa Tadića i Vojislava Koštunice”, rekao je Vučić.

Poslanik Srpske radikalne stranke (SRS) **Aleksandar Vučić** je tokom rasprave o izmenama Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku za ratne zločine 4.10.2007. za govornicom pokazao plakat na kom piše “Sigurna kuća za Ratka Mladića”.

Vučić je izjavio da su prostorije te stranke u Skupštini Srbije “sigurna kuća” za Mladića, koji je pred Haškim sudom optužen za ratne zločine. On kaže da je time želeo da pokaže neslaganje sa “terorom” koji se sprovodi nad ljudima koji su navodno pomagali haškim optuženicima.

Predsednik Skupštine Srbije **Oliver Dulić** izjavio je danas da mu Poslovnik o radu ne dopušta da izriče adekvatne kazne poslanicima zbog narušavanja ugleda parlamenta.

Upitan zašto ipak nije izrekao opomenu Vučiću, Dulić je naveo da nikada neće da reaguje kada su u pitanju provokacije koje treba da dovedu do poremećaja rada parlamenta.

“Očigledno je ovde pokušana provokacija koja bi dovela do prekida sednice i koja bi nahranila medije koji žele da vide da se u Skupštini ništa ne radi”, rekao je predsednik parlamenta.

Dulić je ocenio da je važno da političari daju svoj stav o tim pojavama i naveo da smatra da je haški optuženik Ratko Mladić odgovoran za smrt 8.000 ljudi, da treba da bude uhapšen i priveden pravdi, a da bi sud trebalo da utvrdi da li je odgovoran ili ne.

2008.

“Na dan kada se sećamo srebreničkih žrtava, 11. jula, odajemo poštu i svim drugim nevino stradalima. Poštujući tuđe žrtve i razumevajući tuđu nesreću, nalazimo snagu za pomirenje bez koga nema budućnosti i dobrosusedstva na Balkanu”, rekao je predsednik Srbije **Boris Tadić**.

“Za Srbiju je izuzetno važno da se pitanje ratnih zločina i zločinaca okonča i ona je do sada, poštujući vlastite zakone i međunarodno pravo, izručila 43

optužena”, podsetio je on, saopštila je Pres služba predsednika Republike Srbije. Tadić je rekao da su srebreničke žrtve trajna opomena, koja obavezuje da se svi optuženi za ratne zločine nađu u Hagu. “Nevino stradali obavezuju i Tribunal za ratne zločine da sve krivce adekvatno kazni i da pravda zaista bude zadovoljena”, ocenio je Tadić.

2009.

LDP, LSV i SVM traže da se 11. jul prihvati kao dan sećanja na genocid u Srebrenici, a **Žarko Korać** dao je svoj predlog deklaracije o obavezama države Srbije da preduzme sve mere zaštite prava žrtava ratnih zločina, a posebno žrtava genocida u Srebrenici.

„Odajući poštu žrtvama Srebrenice, odajemo poštu svim nevino stradalima. Sve nevine žrtve moramo poštovati jer jedino pamteći i poštujući i žrtve drugih, kao i naše, možemo pronaći snagu za pomirenje i mir među narodima Balkana, kako bismo krenuli napred ka prosperitetnoj i izvesnijoj budućnosti, koja nije opterećena ratnim zločinima”, ocenio je predsednik Srbije **Boris Tadić** povodom 14. godišnjice zločina u Srebrenici.

„Onaj ko je počinio zločin ima ime i prezime”, dodao je Tadić, rekavši da Srbija čini sve da uhapsi Ratka Mladića, te da „zbog srebreničkih, ali i svih drugih nevinih žrtava, oni koji su počinili ratne zločine moraju biti u Haškom tribunalu.”

2010.

„U Srebrenici je počinjen stravičan, jeziv zločin i sramota me je što moram da kažem da ljudi koji su počinili taj zločin pripadaju istom narodu kojem pripadam i ja. Taj masakr je bio toliko stravičan da je besmisleno bilo šta dalje o tome govoriti”, rekao je 21.1.2010. godine “Politici” **Aleksandar Vučić**, zamenik predsednika Srpske napredne stranke, na molbu da prokomentariše stav Milana Bačevića, predsednika Izvršnog odbora SNS-a, koji je u Leskovcu izjavio da u Srebrenici nije bilo genocida. „Naš stav i naša osuda zločina je perfektno jasna, bespogovorno jasna, a onaj ko želi da nalazi zamerke, on će ih uvek naći”, ističe Vučić.

Na pitanje da li smatra da u Srebrenici nije bilo genocida, Vučić odgovara:

“Ja se time ne bavim jer za mene je to toliko stravičan zločin da mi uopšte nije važno koliki je broj. Zločin je imao tako užasne razmere da jednostavno nisam u stanju to da komentarišem.

...Ali ćemo svakako, u svakom trenutku, jezivi zločin u Srebrenici osuditi i bez ikakvog okolišanja i bez ikakvog oklevanja to na svaki način pokazati i prikazati”

“Nemoralna je i nečovečna politika koja put u Evropu utire preko razdvajanja mrtvih i omalovažavanja nevinih srpskih žrtava. Takav put ne vodi nikud osim u ponižavanje sopstvenog naroda. Ako Skupština umesto jedne deklaracije kojom se osuđuju svi ratni zločini treba da donese neku posebnu deklaraciju, onda bi to trebalo da bude deklaracija o Jasenovcu, gde je izvršen genocid nad našim narodom”, naveo je predsednik DSS **Vojislav Koštunica** u izjavi Beti 2.2.2010. godine.

On je upozorio vlast da niko nema pravo da na Srbiju, Republiku Srpsku i srpski narod stavi žig odgovornosti da je u njihovo ime počinjen zločin.

“Mi ovim predlogom dajemo pun doprinos da se na jedinstven način osude svi ratni zločini i da se ne dele žrtve niti amnestiraju počinioци ratnih zločina. Tekst deklaracije je dopunjen i osudom svih zločina i svega što se dešavalo tokom NATO bombardovanja na KIM 1999. godine”, naveo je portparol DSS-a **Andrija Mladenović** nakon što su poslanici DSS i NS

predali Skupštini Srbije Predlog deklaracije o osudi ratnih zločina na prostorima bivše Jugoslavije.

Borislav Pelević, poslanik Srpske napredne stranke, kaže za “Danas” da u Srebrenici nije počinjen genocid: „Bio sam ratnik i upoznat sam sa tom tematikom. Po Ženevskoj konvenciji, u Srebrenici se nije dogodio genocid, jer nisu ubijeni žene i deca, već samo muškarci. Duboko žalim i saosećam sa svim žrtvama, ali stvari se moraju nazvati pravim imenom. Mišljenje MSP me ne zanima, jer to Haški sud koji je najviše presuda doneo protiv Srba, zanemarujući zločine koje su počinili pripadnici drugih naroda”.

“Mi nećemo glasati za rezoluciju gde postoji termin genocid i želimo da u ovom trenutku pozovemo Hrvatski sabor i Skupštinu BiH da u istom danu usvoje i oni rezolucije gde ćemo da osudimo sve zločine na prostoru bivše Jugoslavije”, rekao je “Politici” 8.2.2010. godine lider Jedinственe Srbije **Dragan Marković Palma**. On je dodao da još nije dokazano da je Srebrenica bila genocid, a i da su za njega genocidni mnogi zločini koji su počinjeni nad Srbima u Hrvatskoj i BiH, kao i bombardovanje Srbije '99. “Za mene je najveći genocid svih vremena bombardovanje mosta u Varvarinu na dan vašara gde je 23-oje mladih ljudi poginulo zato što su došli na vašar”, rekao je Marković.

priredio D.L.

GENOCID – PRAVO IME ZA SREBRENICU

Kao jedan od najtežih zločina za koje ovaj Međunarodni sud ima nadležnost da kažnjava, zločin genocida se izdvaja po tome što je posebno sramotan i zaslužuje posebnu osudu. Taj zločin je strašan već zbog svojih ogromnih razmera; njegovi počinioci izdvajaju čitave grupe ljudi za uništenje. Oni, koji planiraju i sprovode genocid, žele da liše čovečanstvo velikog i raznorodnog bogatstva, koje čine njegovi narodi, rase, etničke grupe i religije. To je zločin protiv celog čovečanstva i njegove posledice oseća ne samo grupa, koja je izdvojena za uništenje, nego čitavo čovečanstvo.

Iz presude Žalbenog veća MKTJ-a u slučaju Krstić

Žalbeno veće Haškog tribunala potvrdilo je 2004. godine prvostepenu presudu generalu Vojske Republike Srpske Radislavu Krstiću. Krstić je osuđen na 35 godina zatvora zbog pomaganja u genocidu počinjenom nad Bošnjacima u Srebrenici u julu 1995. godine. Ovom presudom su po prvi put događaji iz Srebrenice sudski okvalifikovani kao genocid. Međunarodni sud pravde, odlučujući po tužbi Bosne

i Hercegovine protiv Srbije i Crne Gore, prihvatio je kvalifikaciju zločina u Srebrenici kao genocida.

Genocid je krivično delo uvedeno Konvencijom o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1948. godine. Ratifikacijom te konvencije države su usvajale i definiciju genocida i uključivale ga u svoja krivična zakonodavstva. Neke od država proširile su spisak zaštićenih grupa u krivičnom delu, ali je većina zadržala definiciju iz konvencije po kojoj je genocid izvršenje neke od nabrojanih radnji (ubijanje, nanošenje teških telesnih ili duševnih patnji, stavljanje grupe u nepodnošljive životne uslove, sprečavanje rađanja unutar grupe ili premeštanje dece u drugu grupu) počinjeno sa namerom da se u celini ili delimično uništi neka nacionalna, etnička, verska ili rasna grupa kao takva. Ta definicija prihvaćena je i od strane svih bivših republika SFRJ.

Kao dokaz da je ubijanje sedam do osam hiljada muškaraca i dečaka u Srebrenici delo genocida, a ne nekog drugog oblika zločina protiv

humanitarnog prava (dokazivanje genocidne namere), Veće je navelo sledeće argumente: prilikom ubijanja nije pravljena razlika između vojnika i civila; ubijani su i muškarci koji ne spadaju u kategoriju „vojno sposobnih“ (dečaci i stariji ljudi); ubijane su osobe sa invaliditetom koje nikako nisu mogle predstavljati vojnu pretnju i na kraju, posledice ovog čina neizostavno dovode do uništenja muslimanskog stanovništva u Srebrenici imajući u vidu patrijarhalnost muslimanske zajednice u toj oblasti. Žalbeno veće u svojoj presudi navodi: „Dokazi predočeni na ovom suđenju, idu u prilog tom zaključku, pokazujući da se, s obzirom na to da se većina ubijenih muškaraca službeno vode kao nestali, njihove žene ne mogu ponovo udati i imati još dece.“

Odgovarajući na argument odbrane da žene i deca nisu ubijeni, već su preseljeni, sudije su utvrdile da nije nužno da počinitelj izabere najefikasniji način za izvršenje genocidnog plana. S obzirom na pažnju međunarodne zajednice usmerenu na Srebrenicu i prisustvo međunarodnih snaga u tom području, članovi Glavnog štaba VRS bili su ograničeni okolnostima. U presudi Žalbenog veća se za ubijanje žena i dece kaže: „Za razliku od operacije ubijanja zarobljenih muškaraca, takva operacija se teško mogla sakriti ili prikazati vojnom operacijom, te je stoga donosila veću opasnost od međunarodne osude.“

Prvostepeno veće u predmetu Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih je utvrdilo postojanje

genocidne namere kod Ljubiše Beare, načelnika za bezbednost Glavnog štaba VRS i Vujadina Popovića, pomoćnika načelnika za bezbednost Drinskog korpusa. „Bearina energična nastojanja da angažuje ljudstvo pokazuju nepokolebljivu odlučnost da pobije što više ljudi u što kraće vreme. Veće se uverilo da je Beara bio čovek rešen na uništenje grupe ubijanjem svih njenih članova kojih se mogao pomoći. Izvan svake sumnje je imao nameru da počini genocid“, zaključak je Sudskog veća.

Haški sud vrlo je skrupulozno i pažljivo odmeravao svaki argument u predmetima u kojima je Tužilaštvo procenilo da postoji krivično delo genocida. O ozbiljnosti presuđivanja dovoljno govori i činjenica da je u samo jednom slučaju pravosnažno presuđeno da je u pitanju bila odgovornost za genocid. Ili, kako bi same sudije Žalbenog veća MKTJ-a u predmetu Krstić rekly: „Težina genocida ogleda se u strogim zahtevima, koji se moraju zadovoljiti, pre nego što se donese osuđujuća presuda za to krivično delo. Ti zahtevi – uslov postojanja dokaza posebne namere i pokazatelja da je cela grupa, ili njen znatan deo, bila određena za uništenje – čuvaju od opasnosti da se osuda za to krivično delo izrekne olako. Kada se, međutim, zadovolje ovi uslovi, pravda se ne sme ustručavati da počinjeni zločin nazove njegovim pravim imenom“.

Pravo ime za Srebrenicu je genocid. Van svake razumne sumnje.